

Koreansk kvinna med sitt barn.

Skulptur av C. Badaljan

Vi kvinnor

I Demokratiskt Världsförbund

Å	R	G.	5
1	9	5	3
Nr 2			

Vem skall börja?

Vad tänker i allmänhet riksdagens ledamöter när statsverkspropositionen vid riksdagarnas öppnande blir dem förelagd. Är det torra och intetsägande siffror, som man med möda plöjer sig igenom, för att det skall så vara, och som sedan städas undan bland gammalt riksdagstryck. Det är möjligt att sådant förekommer, men det är varken avsikten eller innebörden.

Med dessa siffror skrives år efter år landets historia — vem det nu än är som skriver den. Det kan vara majoriteten eller också en minoritet, som för längre eller kortare tid tillskansar sig bestämmanderätten. Och därefter formas de olika skedena.

Om vi skulle kasta en blick på årets budget — vad för ståndpunkt och önskemål har den att ge uttryck för? Första riksdagen efter ett valår får man alltid räkna med att en del frågor samt för deras lösning erforderliga utgifter framläggas i ett för de betydelsefulla väljarskarorna tilltalande skick, utan att därför väcka för stor anstöt på något håll. Till dessa utgifter kan man i årets budgetförslag räkna höjning av folkpensionerna. Det har varit ett länge framställt krav. Det är rätt naturligt eftersom priserna stigit och allt är så dyrt. Det medför bara den nackdelen att det fordrar högre skatter för att täcka de ökade omkostnaderna.

I trontalet heter det att "den förbättrade tillgången på arbetskraft har möjliggjort en ökad offentlig verksamhet bland annat på bostadsbyggandets och vägväsendets områden." Men även denna fördel har sin avigsida. Den betyder också arbets-

löshet. Försiktigtvis tillägges också att "den ekonomiska politiken bör därför innefatta en beredskap från samhällets sida för att vid behov skapa arbetstillfällen."

Men även om det sägs att "det sociala reformarbetet kommer att stå i främsta rummet vid denna riksdag" ställer man sig något frågande inför detta påstående när det också står att "fortsatta åtgärder till försvarets förstärkning blir erforderliga" och man vid närmare betraktande upptäcker att denna "förstärkning" skall kosta 2 150 miljoner sammanlagt. Visst är ställningen i världen dystert. Men har vi så mycket pengar? Det är ett icke oviktigt spörsmål. Och vidare undrar man: skall någon anfalla oss och i så fall vem? Kommer Chiang-Kai-Shek att kasta sina blickar även mot Sverige? Eller tänker Eisenhower vända sig även mot vårt land? I FN har vi ju medlemskap. FN har ju för övrigt tillkommit för att skapa fred. Men vilken fred?

Kan det verkligen bli fred om man tillverkar en sådan mängd av ödeläggande vapen, inte blott i Sverige utan i alla länder. Kunde inte alla dessa medel användas bättre och till nytta för mänskligheten? Vem skall börja? Det gick inte för Nationernas Förbund — skall FN kunna? Men FN för ju krig i Korea?

Och likväl! *Om ingen börjar, kommer världen med människor och djur och allt levande att gå under. Må vi besinna det allesamman i alla länder. Och börja på en gång!*

Elisabeth Tamm

Inför Internationella Kvinnodagen

I förbereder kvinnornas världskongress

På kvinnornas internationella högtidsdag, 8 mars, ser vi bakåt och framåt i tiden. Det är nu snart 50 år som den 8 mars i hela världen firats som en dag då kvinnornas tankar möts över gränserna i vänskap, solidaritet och kampgemenskap, en dag då de osynliga kontakterna mellan våra hjärtan förnyas och stärks. Denna dag har under årens lopp fått traditionens styrka, med allt vad det innebär av fast förankring av den demokratiska kvinnorörelsen i det förgångnas kamp, av glädje över vunna framgångar och lärdomar av nederlagen. Men det väsentliga är att den 8 mars är en levande tradition, att den ställs in i kvinnornas kamp i nuet för freden.

Sedan Clara Zetkin, den stora pionjären för kvin-

nornas samarbete för fred och demokratiska rättigheter, tog initiativet till internationella kvinnodagen, har två världskrig lagt länder och hem i ruiner. I dag pågår förödande krig i Korea, i Viet Nam, och vi lever under ett allvarligt hot av ett tredje världskrig. Men skulle vi då ett enda ögonblick tänka att vår kamp är förgäves, att krigets vanvett är ofrånkomligt? NEJ! Liksom denna frostiga marsmånad då vi firar Internationella kvinnodagen, bär löftet om våren inom sig, så bär också vår kamp segerns löfte i sig. I dag kan vi klart se att segern är inom räckhåll, trots allt, men vi vet att det beror på var och en av oss om vi kan fylla det enda stora villkoret: att stärka vänskapen, sammanhållningen, fredens krafter först och främst i vårt eget land, och därmed bidra till folkens gemensamma sak. Vi ser klart att det inte är styrka utan fruktan

Ina Möller:

Lika lön för lika arbete — en utopi i Sverige?

och desperation som dikterar krigshetsarnas planer och gärningar. Den lugna styrkan finns hos fredens krafter, hos alla dem som håller fast vid barnens rätt till liv, vid människornas rätt till skapande arbete, vid mänsklighetens strävan att övervinna barbariet och skapa det största: en värld i fred och folkvänskap. Fredens krafter är i dag starkare än någonsin, de talade vid Folkens Fredskongress i Wien med större auktoritet och djupare gensvar bland folkens miljoner än någonsin.

Nu kallar Kvinnornas Demokratiska Världsförbund till en *Kvinnornas Världskongress* som skall bli ett nytt steg i vårt stora verk att sammansvetsa mödrarna till barnens försvar. Denna kongress äger rum i Köpenhamn i juni 1953. KDV har till sina sektioner i alla länder riktat maningen att göra 8 mars till en bred förberedelse för denna världskongress genom att i alla aktioner kring 8 mars ta upp de mål som Folkens Fredskongress ställde och som Kvinnornas Världskongress skall fortsätta arbetet för:

"Låt oss räcka varandra handen över gränserna för att spärra vägen för kriget, förtrycket och nöden! Låt oss verka för att uppnå ett slut på de pågående krigen, förbud mot massförintelsevapen — atomvapen, kemiska och bakteriologiska vapen — för att uppnå en successiv rustningsminskning som leder till allmän nedrustning, och för en Fredspakt mellan de fem stormakterna! Enade är vi en oövervinnelig kraft, för försvaret av våra rättigheter, för skyddet av våra barn och våra hem, för en värld i fred!"

Dessa enkla stora mål är i grunden alla kvinnors mål. Kvinnornas Världskongress är också *din* kongress. Den vänder sig till varje kvinna, oberoende av organisation eller åsikt. Låt oss även i vårt land göra 8 mars till en kvinnornas vänskapsdag i vidaste bemärkelse. Våra meningsskiljaktigheter är små jämfört med det hot som vilar över oss alla. Isolerade var för sig kan vi inte mycket men tillsammans är vi starka. Vi försvarar freden när vi kämpar för så alldagligt enkla ting som skolmåltider och daghem åt barnen, lägre priser, bostäder, bättre mödrahjälp och sjukvård. Vårt liv har mening endast om det inriktas på liv, utveckling, framtid. FÖR KVINNORNAS VÄRLDSKONGRESS — EN 8 MARS I FREDSKAMPENS OCH VÄNSKAPENS TECKEN!

Margit Lindström.

Denna rubrik kanske förefaller något för pessimistisk, men är den det? Det är nu flera decennier sedan kvinnorna i Sverige även började arbeta för ekonomisk (inte endast politisk) likställighet, men ännu tycks denna likställighet hägra i fjärran.

Skillnaderna är avsevärda mellan mäns och kvinnors löner i privata och halvstatliga företag och hur är det i praktiken i statstjänst och kommunalförvaltning? Principen är visserligen erkänd på papperet och lönen är lika, oavsett kön, för högre befattningar, men knappast för det stora flertalet anställda.

Visst hör man sägas från skilda håll här i landet: "det är klart att kvinnorna skall ha lika lön" men för tillämpningen i praktiken gör man föga.

På andra håll har man kommit längre, i folkdemokratierna och i vissa stater i U. S. A. är det i lag stipulerat lika lön utan könsdiskriminering och den franska konstitutionen innehåller en paragraf om mäns och kvinnors ekonomiska likställighet; i Frankrike är löneskillnaden obetydlig (5—7 %).

Principen om lika lön har internationellt fastslagits, dels i företalet till Förenta Nationernas stadga, där det talas om lika rätt för män och kvinnor och dels i den Allmänna Förklaringen om Människans Rättigheter, ty artikel 23 (2) lyder: "Envar har rätt till lika lön för lika arbete" (som en kuriositet kan påpekas, att det då och då citeras uttalanden från mycket högt uppsatta personer om att här i Sverige har vi sedan länge tillämpat alla de av F. N. angivna mänskliga rättigheterna, men man glömmer bort att nämna artikel 23). Sist men inte minst har principen tydligt stadfäst i den konvention om "Lika lön för manliga och kvinnliga arbetare för arbete av lika värde" som antogs av Internationella Arbetsorganisationen (ILO) 1951. — ILO-konventionen har ratificerats av bl. a. Belgien, Frankrike och Jugoslavien, men i mars förra året avslog den svenska riksdagen en föreslagen ratificering. Norge och Storbritannien tycks ha intagit samma hållning som Sverige.

Uppriktigt sagt hade nog inte undertecknad trott så mycket på en svensk ratificering med kännedom om LO:s inställning till vad de kalla inblandning i den fria avtalsrörelsen, men hade ändå hoppats,

att konventionen skulle i någon mån verka i positiv riktning, när det gällde kvinnolönerna. Denna förhoppning har dock kommit på skam, eftersom tydligen på senaste tiden avståndet mellan mäns och kvinnors löner inte minskats utan snarare ökats; inom industrin ligger kvinnolönerna fortfarande 25—30 % under männens löner och just nu förefaller utsikterna till en förbättring knappast ljusa. Tvärtom får man nästan ett intryck av att inställningen till kvinnoarbetet blivit mera reaktionär under senaste tiden.

Staten och kommunerna borde givetvis föregå med gott exempel, men gör de det? Visserligen har den s. k. statliga likalönskommittén ännu inte kommit med sitt betänkande och i vilken riktning detta går är svårt att förutsäga. Att döma av den s. k. tjänsteförteckningskommitténs inplacering av tjänster, som mest innehas av kvinnliga befattningshavare, förefaller det emellertid ofta som om de kvinnliga anställda snarare skulle komma i en sämre än i en bättre ställning än förut.

Det finns alltså all anledning för kvinnorna att vara på sin vakt mot tendenserna att nedvärdera och underskatta deras yrkesarbete — tendenser som givetvis kommer att skärpas om arbetslösheten ökar.

Tyvärr måste det i sanningens namn medgivas, att detta inte bara är männens fel utan i viss mån även kvinnornas egen. På grund av den fortfarande alltför vanliga inställningen till kvinnans arbete utom hemmet lider de unga flickorna ibland av brist på ambition och yrkesmedvetande — det brister när det gäller intresse för arbete, utbildning och yrkesorganisationen. En del av detta kan visserligen ursäktas på grund av bristerna i samhället, när det gäller hemhjälp, daghem etc. för att inte tala om myndigheternas slentrianmässiga inställning till förvärvsarbete kvinnor, exempelvis sambeskattningen som direkt straffbelägger yrkesarbetet för en del kvinnor, men dessa brister ursäktar inte allt. Här behövs mycket upplysning.

Man måste emellertid fråga sig: är kvinnorna i Sverige sämre yrkesarbetare än kvinnor i andra länder? Jag förnekar att så är fallet, men den allmänna inställningen till kvinnoarbetet här i landet måste givetvis verka hämmande — att betraktas som mindervärdig verkar alltid hämmande. Det är väl därför att denna inställning är olika som kvinnorna i en del andra länder hunnit längre än vi.

De svenska kvinnorna har ofta ansetts som föregångskvinnor. Skall vi nu, när det gäller den ekonomiska likställigheten komma långt efter kvinnorna i andra länder? Det är en berättigad fråga i dagens läge.

GÖSTA CARLBERG:

Vad annat än leenden

*Vad annat än leenden lockas fram
kring vår mun
då händerna vidrör korsfarartidens
arabiska urna,
gul som kamelskinn och prydd
med målad sirning
formad som stygn i en lägel av läder.*

*Vad annat än leenden och lärd kommentar
då hellenernas första vapen av brons
hämtas från nedsjunkna byar:
oförsökt metallens slumrande möjlighet,
formerna helt efter redan skådade
linjer som stenvapnen följt
under släkternas växling.*

*Vad annat än leenden
— om icke vi plötsligt drabbas
av hänsovna smeders och krukomakares
skuggor,
svedda av skräckens ljus
kring vår egen vanmakt att ana
nya möjligheter och nya
portar som fäderna
aldrig prövat att öppna.*

Novellen:

Att tala till väggen

av Ebba Kolare

Sen de kört mamma till nervsjukhemmet, suckade det ofta i vår gamla villa. Ibland prasslade det i ett av rummen som om någon osynlig just skrev ner ett bud till oss. Eller det knirkade i golvtiljorna. Mulla-Mabin, som kom och hjälpte pappa och mig en stund var dag rusade en dag in och gav en sorts förklaring: "Snart spatserar råttorna in genom väggarna i huset, herrn. Herrn får allt se till å reparera." Pappa nickade och jakade tills hon hasat sig ut igen. "Hur ska jag få råd att reparera," sa han då. "Jag vet inte ens om jag kan behålla huset. Du ska tänka, det kostar mycke att hålla mamma så. Varför skulle det här drabba just mig?" Han suckade, där han satt i sin gamla sjaviga nattrock. Det var söndag, och en grå skäggstubb satte tovor på hans bleka pussiga kinder. Sen suckade han ännu mer, tog på sig rock och gick ut i stan nånstans, jag antar för att få sig en pilsner.

Men då sprang jag ut åt mitt håll. Skogens levande och fridsamma ljud påminner mig om att jag *vet* något. Tillräckligt mycket för att pappa och jag och mamma skulle kunna klara oss igen. Jag behöver bara ha reda i vad jag vet. Det gäller kompositioner i färger och mönster för ett bestämt syfte. Någon, en ännu okänd man, borde komma och le mot mig och sedan älska mig, så att jag kan tro på mig själv. Jag väntar honom ibland, när jag viker om ett hörn på skogsvägen.

Den som mötte någon under sina visiter utomhus, det var pappa. Fröken Hulda, som jag strax fick kalla för tant, kom en dag och hyrde rum hos oss. Hon stegade in med hela sin stora kroppshydda, högbarmad och rak i ryggen. I all sin myndighet log hon hult (ja läseboksuttrycket passade, och som en uppsvälld skolflicka, bäst i klassen, var hon med sin lilla uppnäsa). Hon smilade åt att vara så välbekant åt pappahållet till. Och i en medkänsla, som blåstes upp som en sufflé av beundran, talade hon om "stackars chefen". Tant Hulda hade välmågan i följe, åtminstone hade hon många lockrop för den. Hon skulle överta inteckningarna i villan och sätta

hushållet på fötter. Bakom Mulla-Mabin slängdes köksdörren i, och mot råttor sattes upp cementbrickor. En liten kraftig servitristyp från någon ogenerad ödebygd, Fia, sattes till kökssysslor, tant Hulda skulle, så ofta det lämpade sig, äta med oss. Men hon kunde inte vara hemma så mycket. Hon ägde ett ölkafé inne vid nån stadsgata en kvarts väg ifrån oss. Pappa rakade sig nu var dag och gick och småmyste som om han just tänkte säga nåt roligt. Men jag hörde aldrig det roliga. Och huset suckade som förut. För att slippa höra det gick jag ännu längre vägar in i skogen. Jag tänkte jämt: i dag kommer en uppenbarelse. Här är så vackert, så det är egentligen bara att vänta och under tiden gå ett stycke till. Är jag inte frisk och vaken nog just i dag för att ta mot? Jo, jag är redo för uppenbarelsen. Just då passerade jag en rabatt flox, som växte ända ut till vägen från en sommarvillas täppa. Den såg på mig med tusen milda ögon, med munnar, som drogs hop milt och uttrycksfullt till — rätt snart — en kyss. Floxens färger är så vackert sammanställda, men det är inte nog originellt för mitt syfte. Vad jag söker är ju ett färganslag till en mönsterkomposition. Jag är ålagd att lämna in en sådan, för att alls få komma med i den kurs i konsthantverksskolan, som börjar igen om några månader uppe i Stockholm. Färger, sådana som skog, blommor, himlen bjuder dem, gör mig som förryckt av — nej ännu inte glädje, utan förväntan. Och då väntar jag också på honom, som skall kunna dela min glädje och så få mig att tro på mig själv.

Men för att jag inte ska bli en dilettantisk tossa, måste jag in på denna kurs och sen vidare utbilda mig. Jag tog korrespondensundervisning redan nu och arbetade för mig själv. Pappa hade lovat, att han skulle betala inackorderingen i Stockholm och kursavgiften, "när han bara fick det lite bättre; din mamma du vet..."

Och så såg man åt den, som hade kommit med löften om det där "lite bättre" i blickar och händer. Jag slog fram om min plan till tant Hulda. Hon fick ett stelt drag omkring munnen (efter en stund fuktat hon läpparna och då kommer det för mycket saliv, så det är inte så att hon torkar bort). Hon kom nästa dag med något uppritat tapisseriarbete, "vi får väl se vad du duger till, kära barn." Det skulle sys på brunt grovt konstsidan och med langettsöm i gredelint och skärt. För att göra henne till viljes, satte jag mig till arbetet, men det knottade sig. Jag gick i stället ut i skogen, vars färger

man hade stulit och förfalskat. Men lika ren och klar som förut flöt floden av färg där vidare i en åder, som solen just bände upp. När jag kom hem igen, satt tant Hulda där med stel mun och tapisseriade färdigt. Pappa hade kommit hem från jobbet och småmyste omkring henne. När Fia som dukade in kvällsmaten (vi åt sån supé ibland för att riktigt känna vår välmåga) lade tant Hulda för oss åt alla håll sin hjärtlighet. Den smakade mig inte.

Men visst ville tant Hulda, att jag skulle ha det så modernt och bra så. I den lilla kammare i under-våningen, som jag hade övertagit efter mamma, låg jag i en gammal dyscha. Tant Hulda skakade på huvudet åt att den var skavsliten. Man skulle kunna tro, att till och med en dyscha kunde bli rädd för hennes skakning på huvudet. För plötsligt var den försvunnen, och där stod en utfällbar enmans-bäddsoffa, som hon hade hämtat fram ur egna gömmor. Om natten slog jag mig mycket på dess hårda karmar och kunde så i regel inte sova. Men om dagen såg den ju — jaha modern ut och då var det inte lönt att klaga.

En egendomlig åkomma tog mig i besittning ur den bäddsoffan. Först kändes det bara som "tjockt i halsen" och det slår lock för öronen. Sen blev jag nästan döv, hörde bara det som skreks rakt i öronen på mig. Jag blev tvungen att gå till en dyr privatläkare i stan, som blåste in luft i öronen. Efter några dar var det lika illa igen. Till slut hjälpte inte ens blåsningen. Det hade varit bättre, om jag så hade fått höra huset sucka dubbelt så tungt.

När jag kom ut i skogen, verkade redan de milda fläktarna som ljud och sång, fast upptagna med andra sinnen. Och färgerna lyste ännu starkare, och jag ropade i hjärtat ännu häftigare: Du okände, ende, jag måste få höra dig snart.

Tant Hulda kom en dag in i min kammare och satte sig mitt emot mig. Hennes knän, som var lite skilda från varandra, tedde sig väldiga. Hon skrek till mig om att hon mycket tänkt på mig. Jag måste söka en specialist i Stockholm och behandlingen skulle ta tid. "Din stackars pappa" — "och allt han får kosta på din mamma" (stela läppar igen), han är ju så god, alltför god, och "du har redan kostat honom så mycket" (jag kostat?? Jag?!). Men nu kände hon till en familj i Stockholm, där jag kunde få bo gratis under läkarbehandlingen mot att hjälpa till i huset. Konstindustriskolan var inte att tänka på. Din hälsa... specialistbehandling... (ja nu hörde jag bara enstaka, särskilt plågsamma ord).

Ja, hon menade så väl, att där var ingenting att säga, och när jag inte gjorde det, gick hon igen. Sen la jag mig på sängen, stödd mot en gammal mattstump jag hittat, så jag inte skulle slå mig så mycke på den. Det var alltså verkligen så illa med mig att jag inte kunde tänka på konsthantverksskolan. Läkaren hade väl sagt det? Bort med framtid och lycka. Jag brast i häftig gråt. Jag hade eljes sen åratal vant mig av med att gråta, och även nu slöt den yttre sorgen i och med mina löjligen högljudda snytningar. Skulle jag gå ut? Var det för sent? Gick mitt fickur? Jo det tickade. Jag hörde alltså igen: *det tickade*. Gråten hade löst upp något.

Mamma kunde aldrig heller gråta. Det var kanske därför som det bara satt suckar i väggarna. Jag hörde dem igen.

Visst skulle jag tala om att jag hade blivit frisk, men bara först kontrollera att det var sant. Och om det är sant, så får jag ta till kurs, utbildning, färgernas lycka. Ifall tant Hulda så gärna vill dela pappas liv, nå, då får han — eller har det redan — automatiskt bättre och kan låna mig pengar till detta.

Sen mammas tid leder ingen vanlig dörr från kammaren ut till vardagsrummet, utan en madrasserad tapetdörr. Det hörs inte, när den öppnas. Jag sköt upp den på glänt. Där ute levde röster: pappas och tant Huldas.

— Det kan vara hysteriskt, har jag hört, sa tant Hulda, och då går det aldrig över. Hon kan ha det efter sin mor. Jaa, stackars du.

— Men hon vill gå genom en teknisk skola, sa pappa, och det är ju bra.

— Jag tror inte alls hon kan sy, sa tant Hulda. Jag prövade henne på ett arbete. Annars tycker jag *visst* hon skulle det. Om vi bara kunde vara lugna för hennes hälsa. Jag har hört av bekanta att det började på samma sätt med hennes mamma. Flickan kan inte heller sova.

— Det är visst nåt med en bädd-soffa, sa pappa.

— Men kära du, den är så *modern*. Och en ung flicka. Nä jag tänker tala med en läkare.

Jag lät dörren glida igen. Dumt, dumt, men jag vågade inte ännu höra på pappa.

Jag låg vaken hela natten. Huset stönade och knirkade och vrenskades ibland mot blåsten. Här är någonting jag måste höra till slut. Allting, tänkte jag. Jag måste få veta vad de vill mig och vad de hemligen tänker. Jag ska ännu inte låtsas om att jag är frisk. — Och det där "hon har det efter sin mor". Mamma behövde kanske aldrig ha förts bort, eller hon skulle kunna bli frisk och komma hem igen, om bara — ja jag måste höra efter.

Det blev inte alls så som jag hade föreställt mig. Ingen sa något om mig, varken ont eller gott, i min närvaro. Det var bara själva huset jag måste lyssna till för att ana och förstå.

När tant Hulda var hemma, då hörde man förvisso hennes grötmyndighet tåga fram. Och enstaka rop från hallen en trappa upp, där hon och pappa satt, trängde också ner till mig. Tant Hulda: Ja hur ska vi nu göra med räntorna på den här inteckningen, som förfaller? — Pappa sa nåt lågt. — Tant Hulda: Måste jag nu igen? Men hör du, lilla Bosse — — Hon mumlade en hel rad... efter allt vad jag gör för dig — och här kom det, så att det knirkade i en golvtälja hos mig själv — för dig och för din dotter, så...

Från min skuggtillvaro bland väggarna var jag ju ännu mera tvungen att söka mig ut till skogen och andas in liv. Kom snart, sa jag inom mig till den okände mannen jag drömde om, det kan bli för sent annars. Kom och tag mig ut ur denna värld, där man antingen är döv och dum eller hör för mycket.

Jag tyckte nästan han svarade mig genom mitt

hade aldrig kommit fram... Nu hade det kommit ett brev och ett intyg. Rekommenderat. Kontakten var sluten. Efter ett långt förfärligt års väntan!

En mörk cypress står där i hennes väg. Hon stannar. Det sköna trädets fullkomliga form hejdar henne. Som en ljuslågas negativ, en djupgrön kurva utskuren ur den ljusa vardagen... Ett gravträd, högtidligt och stilla.

Hon står plötsligt med Nell och Peter utanför Villa d'Este i Rom... De är unga, glada skönhetsdyrkare. Det var då Peter ville bli konsthistoriker och pappa måst ge lov till Italienresan. Det var inga utskikter för en officer på den tiden, då Tyskland bara fick ha "de gröna" som polisvakt...

Vad de var glada över att kadett Peter slapp bli officer! Nell och han skulle gifta sig en gång och bli lyckliga... Men lyckligare än den gången i Villa d'Este blev de aldrig. Det var sommaren 1932...

De mörka cypresserna och det porlande springvattnet kring den romerska villan bleknar bort. Hon står där och stirrar på en mindre och anspråkslösare släkting till de väldiga träden i det sydländska landskapet.

Brevet! Hon lyfter handen och ser på det. Hon har kramat det för hårt. Det är nästan skrynkligt... Ivrigt slätar hon ut det. Utan att tänka sig för sätter hon sig ner på gräset invid cypressen. "Ålskade Anneli", läser hon igen i Nells vackra upprättsående handstil, dekorativ som en italiensk hålsöm... "Mor och jag är så lyckliga över att vi fått kontakt med dig igen. Här har vi det bra, tack vare din hjälp, och du lever därute i världen utan släkt och vänner, ensam och hungrig... Är det inte förskräckligt? Du måste försöka komma hit till oss! Vi måste än en gång få vara tillsammans och minnas forna goda dagar. Kanske kan intyget hjälpa dig att få pass och visum för ett besök i Sverige..."

Tårarna suddar ut den klara skriften. Nell, lilla Nell! Du fick aldrig Peter, du! Och han fick aldrig dig! När Hitler kom till makten kunde en officer inte gifta sig med en judinna. Men officer kunde han bli. Det hade pappa genomdrivit. Och nu låg både pappa och Peter nedbäddade i Ukrainas svarta jord, den ene vid Stalingrad, den andre vid Vitebsk...

"Ensam och hungrig..." Tänk att Nell förstod det! Den här yrseln i huvudet kom av undernäring, hade doktor sagt. Vitaminbrist. Nell hade stiekat vitaminer i det där paketet som aldrig kom fram. Rara Nell!

(FORTS.)

JAKOBS SKUGGA av Gunhild Tegen.

Han satt länge framför det vita papperet innan han doppade pennen i bläcket och började forma bokstäver. Tanken på henne som blivit räddad blev honom en tröst. Än var inte allt hopp förlori. Än kunde han och Ester på något mystiskt sätt bli räddade. Det fanns folk som levde under jorden i många år, instuvade i vänners garderober, gömda bakom falska väggar — grå malar som aldrig såg dagsljuset, aldrig vågade sig ut — för att inte förråda sina vänner och för att inte själva bli infångade och bortförda. Han hade en natt träffat en av dessa som man trodde försvunna, en gammal vän från tidningen. Det var sent, han hade blivit fördröjd hos Mirjam, som var sjuk, och det var endast för att inte oroa Ester som han begett sig hem i mörkret. Då såg han i en gatlyktas rundel en välbekant gestalt, han gick fram och lade handen på den andres axel. Det var otäckt att se hur den stackaren for ihop som skjuten i knävecken. När han förstätt att det ingen fara var — att det var en vän — hade han gråtit ömkligt och hackande berättat, inte om sin vistelseort, sådant teg man med, men att han levde gömd sedan åtta månader för att slippa skickas bort. I natt hade han gått ut för att få luft, han höll på att kvävas, psykiskt. Nu var han botad för att gå ut! Skräcken hade varit ohygglig, när han trodde att lagens arm — nej, Gestapos klor, nått honom...

Det hade varit en ohygglig erfarenhet. Det var värre än alla de självmord som tog bort vänner och bekanta runt omkring dem. Varför tänkte han inte på självmord? Eller varför avvisade han alltid tanken, när den objuden infann sig?

Han satt där och vågade pennen i handen och grubblade. Varför stängde han inte in sig med Ester i köket och öppnade gaskranarna? De skulle somna in tillsammans, man skulle hitta dem och köra bort dem till en gemensam grav. Vore det inte en god lösning, en anständig avslutning på ett liv som mist sitt innehåll och mening?

Han kunde inte. Halva livet hade han stretat och stridit mot sjukdom och död — han kunde inte ge upp och själv ta detta dyrbart förvärvade liv! Om han varit frisk, om han aldrig vetat vad de ville säga att ständigt bära på dödstanken, då kanske... Men nu, som det var, kunde han inte besluta sig. Det var som en girig som irte kan lämna sina pengar godvilligt! Själva livet hade blivit honom så dyrbart — genom sjukdomen — att det även utan innehåll och mening var ett värde, som han inte kunde kasta bort...

Han log litet, när han kommit så långt i sina funderingar. — Jag är nog ingen hjälte, mumlade han. — Jag är rädd för döden, har alltid varit det! Eller snarare: jag har älskat livet så starkt att jag förnekat döden! Jag kan aldrig frivilligt bejaka den! De må mörda mig — jag kan inte göra det själv — som de antagligen önskar!

Med undran, ja, nästan med beundran såg han hur de flesta av hans vänner in i det sista behöll förmågans och energin att ordna för sig själva — aningen genom självmordets definitiva och frivilliga avslutning — eller genom att med otrolig seghet och skicklighet skaffa sig förmåner, utresettillstånd, släktingars hjälp, myndighetens medgivanden. De skrev och bad och begärde, de satte i timmar, dagar, månader på legationer och väntade, de sålde sina tillhörigheter och skaffade biljetter, de packade resterna i säckar och väskor och gav sig i väg, försvann — till Sverige, till England, till USA — med ett ord till ett nytt liv. Med tusen besvär, tusen förödmjukelser, lyckades de rädda sina liv. De var alla mera livsdugliga än han, de var mera släkt med Liselotte och Alfred än med honom och Nell Bartholdi. Också hon skulle ha suttit i krupen i sin villa nu, om inte den energiska ariska vänninnan vägrat att låta henne gå under. Hon hade tvingats bort till ett nytt liv...

Till henne skulle han skicka sina anteckningar — det som skulle finnas kvar efter honom en gång... Hon skulle inte förakta hans försök till poesi, när han var borta. Hon skulle förstå honom...

Han såg sig omkring i rummet. Hon skulle förstå att man inte frivilligt gick ut i den fientliga yttervärlden och utsatte sig för alla trötta obehag. Så länge det var möjligt gömde man sig bland böckerna, som ännu stod där så prydliga i långa rader, hos pianot, som han inte längre vågade spela på, nära soffan där han fick sin dagliga vilopaus, som blev längre och längre... Där framför fönstret stod Esters krukväxter gröna och välsköta — ännu hade hon inte gett upp dem. På golvet, så nära att han kunde nå den med foten, stod en liten korslygnspröderad pall. Den hade de fått av hans farmor när de gifte sig. En 1700-talshand hade broderat den, en av hans kvinnliga förfäder. Ömt såg han nu på det konventionella blomstermönstret i matta färger — hur länge skulle detta gamla föremål ännu tillhöra hans familj? Vart skulle den en dag försvinna?

Med en rysning vände han sina blickar bort från pallen. Långsamt doppade han pennen i bläcket och började skriva:

December 1943.

Kära Nell Bartholdi!

Något håller på att dra ihop sig omkring oss. Det är knappast troligt att vi kan räddas, Ester och jag. Många, många, ohylligt många av våra gemensamma vänner är döda eller bortskickade till Polen. Det sägs att hemska saker försiggår där. Jaja, antagligen kan det inte bli värre än här... Man har svårt att föreställa sig mer raffinerade plågor än den andliga isoleringen och den kroppsliga svälten. Än återstår dock kroppslig tortyr, som vi hört så mycket talas om men ännu inte provat på.

Jag tackar er för era hjärtliga brev från Stockholm och era otroliga försök att få oss över till Sverige. Antagligen har jag inte varit

över ryggen så att han föll framstupa på den våta smutsiga vägen. Han kravlade sig upp och kastade ännu en blick efter hustrun. Just då slet en man av henne den fina pälsen. Så försvann hon i mängden...

Då märkte han att han ännu bar portföljen.

En ohyllig förvåning fyllde honom som ett sprängämne.

Han staplade vidare.

Spår i sanden

Annelise vacklade ut från postkontoret med brevet hårt hopklämt i handen. Hon hade läst det därinne. Hastigt hade hon slitit upp kuvertet och sett vad det innehöll. Ett intyg och ett brev från Nell. "Älskade Anneli", hade hon läst, "här är det bevittrade intyget på att du alltid hjälpt lidande och nödställda människor och alldeles särskilt dina judiska vänner. Jag hoppas att du skall ha nytta av detta dokument inför myndigheterna..."

En amerikansk soldat hade stuckit sin arm under hennes medan hon läste. När hon såg på honom med sina stora förskräckta ögon, hade han släppt taget och mumlat: — Sorry, maam! Men hon kunde inte längre stanna därinne... Hon måste vara i fred och njuta lyckan av Nells brev...

Nu gick hon på ostadiga ben bort mot Engelscher Garten. Kanske fanns det en ledig plats på en bänk. Kanske skulle hon i skuggan av de väldiga lindarna som ännu fanns kvar, få sjunka in i den saliggörande gemenskapen med vännen därborta i det fredliga fridfulla Sverige...

Människor rusade förbi henne som skuggor. Hon såg dem inte. Hon såg inte att några vände sig om efter henne, undrande... Hur kunde hon veta att hennes ansikte strålade och hennes rörelser var osäkra som om hon vore berörd av starka drycker? En gång snubblade hon och en ovärdig röst väckte henne en sekund ur hennes tankar: — Se sig för, vet jag! Är hon inte nykter?

Äntligen kunde hon vilka av in på en av de breda gångarna genom parken. De få bänkarna var upptagna av husvilliga människor, som vilade sig i soluset. Hon måste gå vidare — in mot den tätare grönskan. Där låg människor på gräsmattorna, det var amerikanernas lösa seder som avspeglade sig i den stränga tyska parken... Amerikanerna ansåg att en park var till för ett "relax" som de sade. Det skulle inte vara verboden att vila sig som man bäst kunde bland de vänliga träderna och det milda gräset...

Någon bänk hittade hon inte. Det gjorde ingenting. Hon höll brevet i handen, hårt, hårt. Det var en klenod, en skatt, en lycksalighet. Två kort hade hon fått efter krigets slut — men paketet som Nell skickat

— Aldrig! ropade hon. — Det vet du väl att du inte får bära så tungt! Ta du portföljen och lämna väskorna lugnt åt mig!

Hennes ansikte var ännu efter den långa resan lika starkt och friskt i färgen, hennes omsorger lika otröttliga.

— Kära Ester, sade han med vemodig ömhet och log litet när hon grep tag i väskornas läderhandtag.

— Aussteigen! vrålade det utanför vagnen. De kom sist ut. Efter dem smälldes dörren igen. De följde strömmen av resenärer bort mot utgången.

Då — plötsligt — stannade Ester. — Se, se! ropade hon dämpat.

Han såg. Framför dem hejdades var och en som hade baggage av två uniformerade män med käppar. — Lämna bagaget! skrek de — och våldet av deras röster var så starkt att de flesta satte ned sina väskor eller knyten utan att knota. Men Ester kunde inte lämna deras sista ägodelar så lätt. När deras tur kom, höll hon fast i handtagen och svarade: — Får vi igen sakerna någon gång?

Den ena av männen hänskrattade. — Dit ni kommer behövs inget baggage, inte, gumman lilla! Seså, släpp bara!

Och han slog henne lätt över händerna.

Röd och ursinnig ropade hon: — Hur vågar ni! Jag skall minsann anmäla er!

Leo tog henne sakt under armen och drog henne vidare. Skratten skallade bakom dem. Men de hade glömt att ta av honom portföljen...

*

De kom tillsammans ut på en plats där hundraåls människor trängdes, barn grät, gestapomän skrek. De två sistkomna tryckte sig tätt intill varandra, Leo kände Esters hand sluta sig hårt om hans arm.

Vad var det som skedde? Vad var meningen?

Allteftersom skaran glesnade gick det upp för dem vad den diaboliska meningen var: män och kvinnor skildes åt och barn skildes från sina mödrar. Det var en väldig sortering, en bild av yttersta domen. När mödrar inte ville släppa sina små barn, skuffades de tillsammans med dem upp på vagnar som körde bort i riktning mot den stora fabriakens skorstenar.

Timmar gick. De stod där stela, rädda — men ändå utan att fatta vad som väntade dem. Det föll inte många ord mellan dem, men båda kände den andres närvaro som en trygghet och ett stöd.

Nu hade turen kommit till dem. När den uniformerade pekade ut för Ester den väg hon skulle gå, klängde hon sig håftigt fast vid Leo. Vakten tog henne hårt i armen och slängde henne utåt vägen efter de andra kvinnorna. Rytande vände han sig till Leo och pekade i en annan riktning.

När Leo dröjde för att följa Ester med blicken, fick han ett slag

energisk nog. Jag har låtit tröghetslagen råda. För att bli räddad ur denna ugn måste man resa sig mot naturlagarna och flyga istället för gå, men jag har aldrig varit av den flygande sorten. Min natur är passiv. Jag har heller inte den starka känsla av mitt eget värde eller låt oss säga den livsinstinkt som partout reser sig mot död och förintelse... För Esters skulle har jag dock levat vidare intill denna dag i hopp att hon skulle kunna räddas.

Men jag? Min gamla krets är borta, utplånad — även min verksamhetskrets... Miljön är så att säga bortklippt runt omkring mig, jag står kvar som en pappersdokka, färdig för papperskorgen. En kort tid trodde jag att er onkel George skulle lyckas få mig över till sin tidning i New York, men när jag inte fick genomresetillstånd över Sverige försvann också det hoppet — och utan allt för stor smärta. Ni vet, jag har alltid fasat för varje ombyte, varje reseansträngning, jag har med en suck av lättnad fallit tillbaka i mitt hål när det misslyckats för mig att komma loss. Säkert är det denna halvhjärtade inställning till livet som råår för att jag ännu sitter här, nästan ensam, i Berlin. Att jag överhuvud gjort några försök är mest för Esters skull. Stackars Ester! För henne har det varit svårare att leva "underjordiskt" än för mig! Jag har anlag för det underjordiska, medfödda anlag, som utvecklats storartat genom min sjukdom.

Under den sista tiden, det sista året, då jag ingen verksamhet haft som redaktör eller skribent, har jag antecknat mina minnen alltifrån den där ödesdigra dagen på bron i Bamberg sommaren 1932. Minns ni att jag berättade historien för er? Ni kom upp just när jag återvände från den sommarens semester.

Alltså, jag har skrivit upp fragment ur vår historia, under dessa år. Ofta har jag tänkt på er, medan jag skrivit. Hela tiden har jag dock haft för avsikt att på något sätt lyckas överlämna en kopia i era händer. En har jag lämnat till er bästa vän från skoltiden, fröken Annelise Falkenman, som jag genom ödets underliga nycker råkade träffa... Detta brev skriver jag för hand, ty skrivmaskinen har gått sönder och kan inte repareras. Det är också bäst, ty den för oljud och kan förråda oss. Jag deponerar brevet hos en vän, som kanske en dag kan överbringa det till er.

Tack för vad ni gjort tillsammans med Esters syster för att rädda oss! Det är sannerligen inte ert fel om det misslyckas. Det är mitt eget fel — om det är någons. Jag är inte skapad för så extraordinära förehållanden. Tack och lov att ni, kära vän, är räddad! Ni har en uppgift, glöm inte det!

Er mycket tillgivne Leo Huber.

I maj 1944 togs Leo Huber och hans hustru ut till förflyttning till Polen — eller "österut" som det hette. Det papper som delgav dem

detta myndigheternas beslut var ingalunda brutalt avfattat. Det gällde en enkel förflyttning från Berlin, de skulle få ny bostad och ny sysselsättning österut, de uppmändes att medföra så mycket de själva kunde ta hand om — inte mer. Resten skulle de få när de kom fram. Där skulle det sörjas väl för dem.

En kort tid var de båda förblindade — de trodde de hyfsade orden. Så länge hade de väntat ett brutalt ingrepp i sitt hem, de hade föreställt sig råa gestapomän skrika vrålände befalningar åt dem, de hade utmålat fasan så stark och ångestbemängd att det tryckta meddelandet om förflyttning österut föreföll dem nästan humant.

De klädde på sig det bästa och varmaste de hade, fast det led mot sommaren. Det var en kall och regnig maj — och man kunde ju behöva kläder till vintern... Bättre för mycket än för litet, sade den förståndiga Ester och sydde fast en knapp i pälsen, den vackra pälsen som hon fått av Alfred som säkerhet för ett litet lån...

Leo packade några böcker i en portfölj tillsammans med ett par pyjamas och toalettsaker. Alla papper hade han bränt eller skickat bort.

Tillsammans infann sig makarna vid stationen, tillsammans väntade de sex timmar på tåget avgång. Under dessa timmar började en kallt kuslig känsla krypa över dem. De såg de andra passagerarna komma, lastade med tunga kappsäckar, svettiga i tjocka rockar och pälsar. Det var bleka, förtvivlade människor, men det fanns också bekymmerslösa unga kvinnor, som överlägset såg ner på de andra med ett hemlighetsfullt hånleende, som sade: — Vi ska inte dela ert öde, vi! Det var också mödrar med barn, snygga, välupfostrade barn som lycktes glädja sig åt resan.

Ester pekade på en liten grupp där en sexåring drog mamma i kjolen och gnällde: — Ska vi inte fara snart? Går inte tåget snart? — Hon viskade upprörd: — Är det inte väl att vi inte har några barn?

Men han hörde med sitt samvetes lyhörddhet även under dessa ord den omedvetna längtan: — O, den som hade ett barn att ta hand om! Då skulle jag inte känna mig så ensam!

Äntligen hade de alla fått plats och tåget satte sig i rörelse. Med uppspärrade ögon såg de Berlins huskiosser för sista gången. Det fulla Stettiner Bahnhof var som en modersfamn, som de måste lämna. De hörde suckar och gråt. En liten flicka stod vid fönstret och sjöng halvhögt och entonligt: Berlin! Berlin! Berlin! tillis hennes mamma tog henne i armen och snäste: — Var då tyst! Flickan såg på modern med en allvetande blick och sade: — Jag sjunger bara min farvälssång till Berlin...

Resan varade en vecka. Esters välfyllda matväska tömdes så småningom. Värmen hade kommit, det var oödligt hett i de tjocka kläderna. Törsten plågade dem alla, det fanns inte längre friskt vatten. Toalettterna rengjordes inte, det lukade fränt i hela tåget. Barnen grät, möd-

rararna grät, de gamla gubbarna sade lugnande "Nånå, såja, ta det lugnt, Kinder!"

De vackra flickorna hade för länge sedan tagits bort från tåget, de hade fått stiga ur på någon station vid gränsen. Mödrarna viskade med varandra och ojade sig över flickornas öde. Men när dagarna gick och resans mödor växte, tänkte de med avund på dem som fått stanna och stiga ut på gräs och dricka friskt rinnande vatten...

Den åttonde dagen stannade tåget och blev stående ett stycke ifrån stationen. Alla gissrande och undrade var det kunde vara. På avstånd såg man en mörk skogsrand, men närmare syntes väldiga fabrikskorstenar. — Det är en fabriksstad, sade de förståndiga. — Känn så det luktar! Det tycks vara en limfabrik i närheten...

I två dagar stod tåget på spåret med lästa dörrar. Ingen kunde komma ut. Fönsterna gick inte att öppna. Luften blev kvävande. Maten tröt — och vatten fanns inte alls. Alla utom barnen greps av onda ånningar, lukten och ångesten kväljde dem alla. Väntan blev oödlig, sinnena religiösa. Ofta hördes barn gråta, men mödrarna orkade inte trösta dem.

Andra dagen mot aftonen började det regna. Vinden hade slagit om, det kändes kyligare även inne i de stängda järnvägsvagnarna.

Då ryckte det till i det döda tåget. Långsamt och gnisslande, liksom ovilligt rörde det sig framåt några hundra meter. Så stannade det med ett ryck. Definitivt.

Ivrigt trycktes ansikten mot fönstren för att se stationens namn. Någon ropade: — Jag ser, vänta, jo — det står ju på tyska där — se där på den stora skylten: Auschwitz!

Ingen ryste vid detta namn, som skulle bli en skräck för generationer. Dessa människor visste inte vad det betydde. De var glada att de äntligen skulle slippa ut ur detta förhatliga tåg.

Nu sprang män utefter tåget, dörrar rycktes upp, röster kommanderade: Aussteigen! Aussteigen!!

Skynsamt grep man sina väskor och kläder och trängde mot utgången. Kanske drönde ännu någon optimist om ett hotellrum. De andra tänkte knappast — de lydde mekaniskt. Det var ändå skönt att få komma ut — att få stiga ned på marken! Att få känna grus under sulorna igen...

Ester hade tagit på sig den bruna pälsen, hon hade packat ihop deras tillhörigheter i de två väskorna och smält igen låsen.

Då kom hon ihåg något: — Du skulle haft en ren nåsduk! sade hon och ville öppna väskan igen.

Men den brutala rösten därute skrek otåligt sitt Aussteigen! och Leo bad henne nervöst låta det vara. — Den kan jag få sedan, sade han. — Kom nu! Ta portföljen du, så tar jag väskorna...

hjärta: säg ifrån i dag redan. Var inte rädd, jag väntar på dig.

När jag kom hem igen, satt pappa och tant Hulda och drack kaffe med en främmande herre i vardagsrummet, på 90-talssoffan som var hårt snörd och midjeinsvängd som Hulda själv, på 90-tals-stolarna, där ryggsköldsstopningen fått hängbröst.

Tant Hulda presenterade mig för prokuristen Jönsson så glatt beskäftigt, som om hon bjöd ut mig, och Jönsson, som hade blodsprängda ögon och vikande grått hår, satte sig nära intill mig.

— Hur står det till med den lilla hälsan? sa han.

Vad skulle jag svara på något så dumt?

— Hon hör lite illa, sa tant Hulda.

— Då får vi tala ögonspråk. — Tant Hulda log hult åt hans rolighet. — För resten tycker jag gott en flicka kan vara döv, så hon inte hör allt som andra förföriska fruntimmer säger till en.

— Ni misstar er allihop, sa jag. Jag är frisk sen flera dar. Jag har bara låtsats att jag var döv som jag var förut en tid. Så jag har hört vartenda ord som det inte var meningen jag skulle höra.

— Det var det värsta, sa tant Hulda och satte ifrån sig kaffekannen med en smäll. Jönsson fick brått ut, han såg väl hennes min. — Så flickan *spionerar*, fortsatte tant Hulda. Låtsas vara döv och så... Nå det är inte klokt. Det är en oförskämdhet mot *mig*. Som om jag nånsin hade haft annat än ett kristligt tålmod med allt. Nä nu Bosse lilla, måste du — Med den ställning som jag ska ha här i huset... Så vill jag ha det *fint* som jag är van vid.

— Ja vi får väl skicka i väg flickan, mumlade pappa och reste sig.

— Pappa skickar i väg oss bra lätt, sa jag, innan pappa hann smita undan. Pappa borde själv vara försiktigare i det här huset, där väggarna hör. Som den där kvällen, när jag var i mitt rum med dörren öppen hit, och tant Hulda var på jobbet och pappa satt med Fia här inne och ni gick på —

— Hon ljuger! skrek pappa. — Jag har aldrig sagt ett ont ord om Hulda, det kan jag svära vid min stackars hustrus huvud —

— Hennes *huvud*, jo det var nu också nåt, sa Hulda. Men vad var det du sa om mig? — Och — han svalde och teg: Nå jänta säg!

— Att vi allihop helst ville se väggarna ramla över dig, sa jag på kiv, för jag inbegrep i "allihop" mig och min mamma.

— Jag har inte sagt det, Hulda, tro mig... Ögonen rullade på pappa och tummarna gick runt om varandra.

— Äh jo... Hon vätte läpparna, så det kom för mycket saliv.

— Jag svär dig, Hulda, orden föll sig så här, jag minns vartenda ett: bara jag har fått sekinerna ur käringen, så — Men det var inte om dig, Hulda, *hur* skulle jag kunna kalla dig för "kärigen".

Fia brast ut i ett skadeglatt fnittrande skratt från en post, som hon smugit sig till vid dörren.

Hulda exploderade i uppsägningar åt hennes håll.

Pappa famlade efter nya heliga eder: — Aldrig i livet, förbanne mig, har jag...

Huldas barm började häva sig i snyftningar, och hon verkade som ett helt pumpverk, innan tårarna kom. Fia dök ut i köket, med dörren öppen.

— Och detta skulle du låta gå över mig! Men jag kan flytta redan i kväll. Så får du sitta här — Och tänka på hur hustrun var rent livsfarlig, och nu dottern likadan...

— Jaså, du lät doktorn tro att hon var *farlig*, sa jag till pappa. Men om jag nu —

— Det sa jag aldrig, skrek pappa. Jag svär, jag sa bara, att hon kunde bli farlig för sig själv. — Han började jämra sig: — Varför ska allting komma över mig? Här står ens egen dotter och ljuger på en...

— Jag sa ju aldrig nåt, pappa.

Han bara glodde på mig. — Och min hustru som kostar mig —

— Äh ja, för henne har du gratisvård, sa Hulda.

— Jaså det också, pappa. Ja jag förstår nu varför det känns så här i huset.

Men tant Hulda hade viktigare saker att sköta i detta ögonblick. — Kan jag få tillbaka de 1100 kronorna, Bosse, sa hon med sårad värdighet, som du fick av mig för att köpa en ny kafédisk så billigt så —

Pappa rullade med ögonen igen. — Det var inte till det. Jag fick dom till skänks, till tack för det lilla nöje jag har kunnat göra dej...

— Jaså, sa Hulda. Då får jag stämna dig då. Jag trodde jag var i ett hederligt hus, så jag fordrade inte kvitto. Men jäntan här, som har hört allt, har väl hört *det* också, så hon kan vittna för mig —

— Nu talar du till väggen, sa jag. Ingen annan hör på dig.

— Och *du* säger hon också. Hörde du, Bosse, så fräckt.

Men pappa satte händerna i byxfickorna, visslade och lunkade ut i köket.

— Jaså, skrek Hulda efter honom, är det på det viset. Ja jag kan inte stanna en timma längre i ett oärligt hus och ett horhus — jag packar och går och lägger mig i kaféet redan denna kväll bara jag har fått i väg det där stycket Fia först! Och sen går jag och talar med polisen.

Så kom de båda två i väg, och pappa spatserade ut ensam för att dricka öl, fast han den här gången gick åt annat håll än Huldans. Jag gick snart och la mig. Jag var orolig för framtiden och för allt det som jag i kväll hade sett av människorna. Men huset suckade inte mer, det var alldeles lugnt nu.

★

*Professor Sokhey är en framstående bakterio-
log, en av världens främsta pestspecialister. Han är
även medlem av Indiens staters råd. Vid en pressin-
tervju i Lucknow den 8 januari sade Professor Sokhey
att han "efter omsorgsfullt studium hade kommit till
den slutsatsen att amerikanerna fört bakteriekrig i
Korea".*

Emilia Fogelklou:

Helgon och Häxor

I sin nya bok *Helgon och häxor* skärskådar Emilia Fogelklou en ny teori om häxväsendet på 1600-talet och dess rötter i tidigare århundraden. Äsikten att häxornas upplevelser endast utspelades i deras fantasi eller hallucinationer håller på att vika för den väl dokumenterade insikten att det ligger en reell erfarenhet bakom Blåkullafärder och orgier med Satan. En engelsk författarinna Margaret Alice Murray har visat att "djävulen" var en man, i regel förklädd i ansiktsmask och djurhudar. På hans kallelse kom invigda kvinnor till hemliga gästtabud på bestämd samlingsplats. Dessa kvinnors bekännelser, när de ställdes inför rätta, var realistiska och detaljrika. Och det var kvinnorna som dömdes till bålet. Mannen som spelat huvudrollen, gick oftast fri.

Vi citerar här ett stycke ur boken:

"Det har alltid fallit i ögonen hur ytterst ringa antal män som dömts i häxprocesserna jämfört med hela offerhären av kvinnor. Den sista ungefärliga beräkning jag sett av rättsligt dokumenterade häxbål i Europa går upp till 300 000, fördelade på tre århundraden. Men man räknar med många fler — dokument går förlorade, ej heller ha rättsliga ceremonier alltid varit att räkna med.

Om man icke tror att *alla* kvinnliga vittnesmål berott på hysteriska inbillningar, utan att åtskilliga — enligt Murrays uppslag — kunnat referera vad som hänt och sant erfarits, då blir belysningen en annan. Linderholm, som studerat rättsförhandlingarna grundligare än någon annan svensk forskare, säger: "Det var även i Bohuslän fattigmans affärer det gällde. Ibland de burgna och hos de högre klasserna, drabbades blott kvinnor av misstankar." Denna iögonenfallande rättslöshet, vars juridiska sida här icke skall beröras, har som fornhistorisk bakgrund den vida djupare *ansvarighet*, som tidigare ålegat kvinnorna i allt som rört fertilitet (fruktbar-

het) och barnsbörd. Det är ännu i 1600-talsprocesserna en samhörighet mellan häxa och jordemoder. I Västgötalagen tar kvinnan ensam rättsansvar för trolldom, medan i andra svaromål mannen bär ansvaret också för henne, som ej är rättssubjekt. Vittnesgill är kvinnan där ännu i fråga om födsel. —

Det hade blivit en djup kulturklyfta mellan könen. Männen hade sin samhälleliga ställning och sin öppna gemenskap i byalaget. Det fanns kvinnor som genom sina män kunde känna sig inlyfta i staten. Och det fanns kvinnor som djupt fattat kyrkans budskap och där förnummit samfundsgemenskap. Men andra kvinnor kände sig väl stå kvar i makt och stånd endast genom dessa nedärvda fornriter, där sexualiteten ej betraktades som syndens upphov, hur primitiva eller förvillade former den än tog. Få av dem hade väl mött kärlek i äktenskapligt liv. Och tyngda av tradition, rörde de sig med redan *förbrukat* föreställningsstoff inom en ny och levande kultur, som av all makt skuddade ifrån sig den forna tekniken och deras fertilitetsriter. Många blev offer för sin konservatism. Och många betygade att de aldrig velat ont med sin konst, om än kanske flertalet kommit över också åt "maleficiernas" håll. Folkfasan koncentrerade sig dock ej så mycket på förgörningen som på kultens föremål, denne djävul, som för häxorna var en jordiskt förtrogen person, för domarna en överjordisk skräckalstrare.

Häxvansinne, säger vi. Men när man gått igenom en mängd protokoll frågar man sig, om då inte de dömande varit vansinniga? (*När man som vi, står mitt i krigsvansinnet, kan man fråga sig om icke också detta beror av ett i modern kultur inlyft föreställningssätt, som för vårt samhöriga universum bort vara lika utdömt förbrukat och bortlagt, som den gamla magien för den av evangelium berörda livssynen.*)"

En korean om Korea

Korea var sedan gammalt ett feodalt samhälle med konfutseansk moral. Landet var kungadöme men makten låg hos ett fåtal jordägare. Sedan kom den japanska erövringen 1910 med dess brutala exploatering av Koreas tillgångar. Japanerna ansåg det fördelaktigt att låta det feodala systemet bestå för att lättare kunna utnyttja Korea ekonomiskt och politiskt. Över 80 % av 30 miljoner koreaner levde som egendomslösa livegna lantarbetare.

Trots detta olyckliga materiella tillstånd har Korea kunnat uthärda tack vare sitt stolta och enhetliga kulturella arv. Från utlandet, särskilt från Kina, har Korea mottagit ett starkt inflytande, men har dock lyckats uppehålla sin egenart i förhållande till grannländerna. På sin halvö har Korea bevarat sitt kulturmönster, sin ras, sitt språk och sin historia, som går 4.000 år tillbaka i tiden.

När Japan besegrades år 1945, led Korea både av att vara en politisk koloni och av att ha ett feodalt samhällssystem. Frihet för Korea måste betyda befrielse från dessa sjukdomar, och det måste få en modern styrelse- och samhällsform. Det måste bli en demokratisk stat.

Men detta försvårades av att Korea uppdelades i två delar med gränsen på trettiåttonde breddgraden. 1945 hade Sovjetryssland och USA slutit ett militärfördrag: Sovjet skulle mottaga japanernas underkastelse norr om denna gräns och USA söder om den. Denna "tillfälliga" militära delning av Korea fixerades i en politisk uppdelning, när Trumandoktrinen proklamerade en "anti-revolutionär" politik i Asien, där miljoner människor kämpat för befrielse från främmande ok. Vi koreaner har aldrig i historisk tid upplevat en sådan delning av vårt land. Därför överröstades alla ideologiska skiljaktigheter inom folket av en passionerad önskan att det delade landet åter skulle bli ett.

Genom denna delning hindrades Korea från att genomföra ett normalt ekonomiskt och politiskt liv. Ekonomiskt hade Nord- och Sydkorea kompletterat varandra före delningen. Nordkorea hade rika naturliga resurser, däribland dyrbara mineraler, och kunde därför utveckla både tunga och lätta industriföretag, medan Sydkorea hade ett väl utvecklat jordbruk. Så hade södern levererat jordbruksprodukter och norden industriprodukter för hela landet. Kraftverken vid Yalufloden hade levererat elektrisk kraft åt hela Korea. Nordkorea ansågs vara världens femte guldproducent. Sydkorea producerade ris för hela Korea och för Japan under den japanska erövringens tid. Nu stoppades detta utbyte. Sydkoreas risfält kunde inte reda sig utan gödningsämnena från Nordkorea, ej heller kunde textilfabrikerna arbeta utan kraft från norr.

Politiskt växte folkets otålighet mot detta abnorma tillstånd. I denna ytterligt svåra situation försökte dock koreaner att bygga upp en demokratisk stat, som ni

Koreanska barn i Rumänien

betraktar som ideal. Man hade att på samma gång utföra tre olika företag: att befria sig från feodalherrarna och från de japanska metoderna och kollaboratörerna. Ekonomisk uppbyggnad betydde jordreform och industriell förnyelse — och den politiska uppbyggnaden betydde enande av det delade landet under en demokratisk författning. Därför måste vi koreaner skynda oss. Vi kan inte utföra dessa företag om vi sölar. Men i brådskan kan vi snava — dock inte av illvilja, utan av entusiasm för mänskliga ideal, mänsklig anständighet.

Önskan att få genomföra dessa reformer är för närvarande det moderna Koreas politiska kännetecken. Partipolitiska meriter värderas utifrån denna måttstock. Likaledes används samma värdemätare vid bedömandet av främmande maktens politiska beteende. Varje främmande makt som tar hänsyn till den politiska flodvågen i det moderna Korea betraktas som en vänligt sinnad nation, oavsett vilken politisk ideologi som råder i det beträffande landet.

Om man från denna synvinkel betraktar USA:s och Sovjets handlingssätt, finner man en stark motsättning emellan dem i deras kunskap om det moderna Korea. Eller rättare sagt: både USA och Sovjetryssland känner väl till Korea, men deras sätt att bruka sin kunskap har varit synnerligen olika. Olikheter i deras motiv har åstadkommit en enorm orätt mot det koreanska folket. Skillnaden är denna: USA har försökt att fortsätta Japans styrelsesätt under namnet "parlamentär demokrati", fast Amerikas eget folk aldrig skulle tillåta något sådant hemma i sitt eget land. Sovjet däremot tycks ha sett Koreas strävan som steg på vägen mot demokrati, vilket är en allmän politisk önskan i det koloniala eller halv-koloniala Asien. Därför har Sovjet aldrig råkat i något självförvållat dilemma i sin koreanska politik, medan USA ständigt ökat sitt självförvållade dilemma i sitt politiska handlande mot Korea, vilket åstadkommit stor oro och bitterhet i Sydkoreas politik. Denna oro och bitterhet kallas "politisk omogenhet" eller "brist på politisk erfarenhet". Vi koreaner kan inte förstå vad de menar med dessa utmanande yttranden, som försöker flytta över deras ansvar på ett oskyldigt folk, vilket poli-

tiska visdom har samlats och slipats genom sekler — mer än tio gånger längre tid än Amerika har haft sin historia och sin människokänedom.

Fastän USA har betonat sin "good-will" ifråga om demokratisering av Korea, har dess politik i Korea endast sträckt sig till att återuppliva de förra japanvänliga kollaboratörernas aktiva ledarskap. Detta är USA:s stora dilemma. USA gynnade starkt Syngman Rhee som "den starke mannen" lämplig att införa "den amerikanska formen av demokrati" med hjälp av stora penningssummor. Vad de därmed åstadkom var att väcka förtrytelse hos majoriteten av koreanerna. Syngman Rhee är kanske en "patriot" så mycket som varje bulvan skulle kunna vara. Faktum är att han ingenting vet om Korea. Efter trettio års vistelse i USA har han ingen levande kunskap om Koreas nuvarande läge. Han tror sig vara en Napoleon — men har intet förfäste hos folket. Hans misräkning när han inte blev erkänd, drev honom att ironiskt nog söka förbindelser hos de för detta japanska kollaboratörerna, fast han själv ofta uttryckt sitt hat mot Japan. Detta är den självvalde patriotens tragedi. Han betraktas nu som den föraktligaste bland marionetter i Koreas historia. Detta är orsaken till att han redan under livstiden brännmärkts som förrädare. Syngman Rhee och hans vänner har åberopat "anti-kommunism" som en för-eningslänk med USA. Och Amerika trodde var och en som sade sig vara emot kommunismen, därför att det passade dess farliga sysslande med det "kalla krigets" strategi mot Sovjet. För det kalla kriget offrades folkets hopp om en demokratisk stat. Var och en som vågade analysera detta dilemma eller denna dubbelhet, betraktades som "röd".

Dock kunde inte den amerikanska tvångsdemokratin förhindra det koreanska folkets ständigt växande politiska medvetenhet.

(Forts. i nästa nr.)

En replik

När jag läste Rut Hillarps uppsats om "Intryck från Wienkongressen", införd i Vi kvinnors januarinummer, kunde jag inte undgå att göra jämförelser med en annan uppsats på samma ämne, som jag läst någon dag tidigare. Det var en artikel av Gusta Futjikova, änka efter den av hitlerfascisterna mördade tjeckiske nationalhjälten Julius Futjik, som grep mig i all sin anspråkslöshet. Jag kände att Gusta Futjikova upplevde denna folkens fredskongress på ett helt annat sätt än den svenska delegaten, som närmast verkar uttråkad och generad av detta väldiga uppbåd av världsfreds-rörelsens främsta krafter, och som bland annat var glad åt, att hon slapp vara med om kongressens avslutning. Rut Hillarp konstaterar också att hela kongressen egentligen var henne främmande och fängslade henne mest som ett skådespel. Men kvinnorna som deltog i kongressen och själva stått på barrikaderna, suttit i fängelsehålor för fredens sak och förlorat sina käraste i det blodiga kriget, kunde nog inte se folkens fredskongress som ett skådespel. Och knappast heller Vi kvinnors läsare.

Så här skriver Gusta Futjikova om kongressen.

"Det är söndagen den 14 december 1952. Det blir stilla i Konserthusets till sista plats fyllda sal. Ordet har överlämnats till det koreanska folkets representant Kim Yen Son. Delegaterna reser sig för att hylla kvinnan som går fram till tribunen. Hennes vackra ansikte är präglad av stum sorg och vrede. En enkel människa

går att anklaga krigsbrandstiftarna, deras generaler och diplomater, anklaga dem för hundratusen döda män, kvinnor och barn, för hundratusen till döds pinade offer. — — — Hennes ord är sanningen. Sanningen som jordens alla människor måste få veta.

Korea översköljes av blod. Under FN:s himmelsblå flagg lät McArthur enbart i en enda provins döda hundratjugotusen människor, övervägande kvinnor och barn. Överallt där amerikanska soldater satt sin fot finns barnmassgravar...

Den indiske delegaten Kitschlew gråter. Förenta staternas delegater gömmer sina ansikten i händerna. Nikolaj Tichonow, den sovjetiske författaren blickar allvarligt, ögonen är fyllda av tigande vrede. I salen råder stillhet — man hör snyftningar.

Människor av alla raser, människor av olika politiska åskådningar och trosbekännelser har förenat sig. Du hör ditt eget hjärtas slag. Människa! Var har du hamnat? Hur kunde Du tillåta, att dina händer befläckades genom sådana förbrytelser? Är du ännu människa, amerikanske soldat? Varför har du låtit dig förvandlas till ett odjur, utan stolthet, utan medkänsla, utan kärlek? Vilken nation har burit fram dig, vilken mor har fostrat dig? Har du ingen syster, ingen bror?

I Korea finns det inget förbarmande med dig. Där väntar dig straff, hat och vrede, en rättvis vrede. Om du till sist inte inser vilka mål du tjänar, kommer ditt namn, amerikanske soldat att förbannas. Ditt namn kommer att förbannas över hela jorden.

Kära Kim Yen Son! Kära koreanska kvinna! Jordens folk kommer att finna alla som är skyldiga. Den sanna människan har ögonen öppna. Hundraden miljoner är med er, koreanska folk.

Kim Yen Son lämnar tribunen. Amerikaner, engelsmän, polacker, araber, negrer, kineser kommer fram till henne — alla hälsar och kysser henne, bär henne på sina axlar.

Kim Yen Son — för hela vårt arbetande folk, kysser Dig Gusta Futjikova. Var en symbol för sanningen och freden i det avlägsna, älskade Korea."

Så tänkte och kände Gusta Futjikova, när hon lyssnade till Kim Yen Sons tal. Kanske var det då Rut Hillarp — som hon själv uttrycker det — "satt hädisk och antecknade en rad för varje talare: hon säger att krig är ruskigt..."

Sol.

Från Karlstad

SKV:s Värmlandsdistrikt har nu genomfört sitt första större utåtriktade möte. Det hölls söndagen den 18 januari och var anordnat i Folkets Hus i Karlstad. Drygt 200 personer hade mött upp. Harrys Trio inledde med musik varefter fru Olga Nordberg hälsade de närvarande och särskilt förbundets ordförande med. dr Andrea Andreen välkommen.

I ett elegant och medryckande tal berörde med. dr Andrea Andreen inledningsvis bakteriekrigföringen i Korea och Kina vilket hon kunde göra med stor saktighet eftersom hon varit på ort och ställe. Dr Andreen övergick så att tala om sina intryck från en tvåmånadersvistelse i Kina och gav en högtintressant bild av det nya Kina. Intrycken från Kina är enbart positiva och skall man berätta sanningen om förhållandena så måste det bli positivt. Särskilt imponerad var dr Andreen av att hälsovården stod på ett så högt plan. Föredraget avtackades med hjärtliga applåder och blommor överlämnades till Dr Andreen. Fru Ellen Eriksson från Ambjörbyavdelningen överlämnade en säkert kärkommen gåva till Svenska Kvinnors Vänsterförbund, nämligen en tusenlapp. En kollekt upptogs till förmån för Koreahjälpen varefter mötet avslutades med visning av kinesisk kortfilm.

Omedelbart efter mötets slut vidtog ett samkväm för SKV-medlemmar och andra som var intresserade av vårt förbund.

Frågespalten

Från Karla har kommit en fråga:

"Det är en sak jag tänkt mycket på och kanske också förargat mig över, som jag ville höra Sofias tankar om. Det är ordet "disciplin". Jag är gammal nu och vet väl att det inte är så noga med disciplin i skola och hem, som det var i min barndom. Men det kommer igen på andra håll, det där förargliga ordet. Det talas om "partidisciplin", "militär disciplin", osv. som något nödvändigt. Nu frågar jag: är det nödvändigt med disciplin i en demokrati och i ett kristet samhälle? Är inte disciplin detsamma som tvång? Och är det inte tvång mot ens egen övertygelse? Är inte disciplin i den bemärkelsen oförenlig med en kristen människas frihet och en demokratisk människas frihet?"

Svar:

Karla har sannerligen satt fingret på en ömtålig punkt. I våra dagar när den individuella disciplinen i uppfostran lossas och upplöses, har en ny massdisciplin trätt i stället. Eller kanske man inte skall kalla den ny: den har funnits i alla enväldena och alla krigshärrar i alla tider — men kanske aldrig så skärpt som nu. Disciplin är ju ett utländskt ord för vårt gamla "lydnad". I bibeln förekommer ordet lydnad ofta, t. ex. "lydnad är bättre än offer" eller "olydnad är en trolldomssynd". Men den absoluta lydnaden för Gud kunde ibland råka i konflikt med lydnaden för jordiska makter. Så hade man i det amerikanska frihetskriget till motto: "Uppror mot tyranner är lydnad mot Gud."

I vår tid då gudstron inte är så allmän, lever dock konflikten kvar. Istället för Gud talar man om samvetet, och i regel sätter man det högre att lyda sitt samvete eller sin personliga övertygelse än att lyda ett yttre påbud. Så gör t. ex. värnpliktsvägrarna, däribland kväkarna. De vägrar bära vapen för att döda andra, även om dessa andra proklamerats som fosterlandets fiender. I vårt land tillåter lagen att sådana "samvetsömma" får tjänstgöra på annat sätt, dock längre tid än soldaterna. Men det finns länder där sådana undantag från den allmänna värnplikten icke är tillåtna. Där är disciplinen absolut, det ges inte något rum för personliga avvikelser.

I denna mening måste vi ge Karla rätt: det är tvång. Och för den värnpliktige även i vårt land råder inom armén den absoluta disciplinen, dvs. lydnadsplikten. Hur hemskt det än känns för en ung man att döda andra människor, är han därtill tvingad i krig. I regel är han på förhand drillad och tränad till detta, så att lydnaden eller disciplinen fungerar perfekt när han kommer i stridslinjen.

I det politiska livet är disciplinen inte på detta sätt förbunden med dödligt hot, men den kan dock vara stark. Den kallas ofta solidaritet och användes t. ex. vid strejker. Den enskilde hålles till disciplin genom

föraktet från de andras sida, om han skulle svika och bli strejkbrytare. Genom denna form av disciplin har arbetarna uppnått en helt annan levnadsstandard än de hade förr, då lydnaden för "tyrannerna" ännu inte drev dem till "uppror", dvs. strejk.

Men ordet disciplin brukar också användas i ett annat sammanhang: självdisciplin. Det betyder att man själv är helt övertygad om solidaritetens värde — och att man insett att man inte alltid kan "göra vad man vill", t. ex. springa ifrån sina löften och förbindelser eller strunta i att utföra det arbete man fått sig ålagt. En sådan självdisciplin kan bli ett högt moraliskt värde och ge stadga åt en karaktär. Det betyder att man erkänner sina förpliktelser mot medmänniskor som bindande.

Sofia.

Fläckar

De flesta fläckar kan tas bort med vatten, kallt eller varmt.

Fettfläckar behöver dock lösas med t. ex. trikloretylen eller koltetraklorid. Dessa medel är inte eld-farliga, men avdunstar hastigt och deras ånga är sövande. Man bör därför vädra när man sysslar med denna sorts fläckurtagning. Helst stå vid öppet fönster. Den starka lukten försvinner snabbt ur plagget, som inte får strykas!

Äggvitefläckar tas ur med kallt vatten, om de är färska, eller med ammoniak, om de är torra.

Tjärfläckar tas ur med terpentin.

Bläckfläckar och rost tas bort med vätesuperoxid och kaliumoxalat, som kan köpas färdigt i ett pulver, kallat Remol.

Nagellack tas bort med aceton.

I de flesta fall tar man fläckurtagningsmedlet på en ren lapp och baddar fläcken. Gnid inte! Vid användning av trikloretylen o. dyl. behövs ingen sköljning, annars användes vatten.

Alla fläckar som kommer från kroppens vätskor (urin, avföring, svett, blod, slem) blötlägges i kallt vatten.

Dessa enkla råd torde bevaras av tidningens läsarinor, så att vi inte behöver upprepa dem alltför ofta. Vi ger dem "på begäran!". Annars är det inte sådana fläckar vi i denna tidning mest intresserar oss för. Vi vet att ännu icke upptäckta områden på jordklotet brukar på kartan utmärkas med vita fläckar. Sådana vita fläckar av okunnighet om andra folk och om internationellt fredsarbete vill vi hjälpa våra läsarinor att avlägsna — inte med ett patenterat fläckurtagningsmedel utan genom att ni läser de nyheter eller skildringar från skilda håll, som vi kan bjuda på.

När plats och tid finns kan vi också komma med praktiska råd och recept, men det är inte huvudsaken i denna tidning. Sådant förekommer i veckopressen, som säkert någon av familjens medlemmar någon gång köper. På vårt begränsade utrymme och med våra begränsade ekonomiska resurser måste vi främst hålla oss till det som är viktigt för fredsrorelsen och kvinnornas villkor i samhället. Vi kan inte ersätta alla tidningar. Men vi vill fylla de luckor som andra tidningar lämnar öppna. Vi vill tala om sådant som ni inte får veta på annat håll.

Det anser redaktionen som sin uppgift — och vi hoppas att ni, våra läsare, gillar den!

G. T.

Heder och tack

till Ambjörby SKV-avdelning, som samlat
och skänkt 1000 kronor till vår verksamhet.

Efterskörd från Wienkongressen

Möte mellan svenska och koreanska delegater.

Den svenska delegationens kvinnor hade tillfälle till ett särskilt sammanträffande med de koreanska kvinnorna vid kongressen. Vi hade Svenska Kvinnors Vänsterförbunds uppdrag att överlämna en gåva i form av kirurgiska instrument. Vårt möte med de vackra och hjältemodiga koreanskorna blev för oss svenska kvinnor en av kongressens högtidligaste ögonblick. Vi framhöll att vår gåva var enkel och ringa, men dock ett uttryck för vår samhörighet och solidaritet med dem som i dag kämpar på mänsklighetens mest utsatta post. Det gick inte att ta miste på deras djupa tacksamhet över den gåva vi överlämnade och att de kände en ännu större tacksamhet för att vi också i Sverige strävar till att skapa en opinion som kommer att tvinga krigsorganisatorerna att slutna sitt blodiga krig.

Vårt sammanträffande lät oss uppleva något av den storhet som representeras av detta hjältemodiga folk. Det var mycket gripande att höra den lilla journalisten från Pjongjang, Kim Kyi Sun tala om de koreanska kvinnornas förtvivlan över att varje dag se de små föräldralösa barnen gråta efter sina föräldrar.

"Men vi koreanska kvinnor gråter inte längre", sade hon. "Vi är alltför förtvivlade för att kunna gråta, alltför uppfyllda av hatkänslor gentemot de amerikanska inkräktarna. Det finns ingen kapitulation eller svaghet hos de koreanska kvinnorna och vi kommer att fortsätta kampen för vårt oberoende." Hon fortsatte: "I de koreanska kvinnornas namn ber jag att få framföra vårt varmaste tack till de svenska kvinnorna för deras värdefulla gåva. Sådana tillfällen som detta stärker solidariteten mellan oss och bidrar till vår seger."

Koloniernas folk kräver rätt till eget liv

Trots den stora uppmärksamhet som ägnades den tyska frågan och de alltmer beroende länderna i Väst-Europa kom

dagordningens första punkt att domineras av det ohyggliga material om nationellt förtryck som bars fram till kongressen av representanterna från de koloniala och halvkoloniala länderna. Det var svidande anklagelser som slungades ut när delegaterna från Asien, Afrika och Mellersta Östern i sina rapporter redogjorde för det terrorregemente och det omänskliga lidande som äger rum i de utländska förtryckarnas regi.

Abd el Krib Ben Abdallah, delegat från Marocko gav i kalla siffror en bild av tillståndet i hans land. Han omtalade att det i Marocko finns 14000 poliser men bara 200 läkare, vilket betyder 1 läkare på 45.000 invånare i städerna och på landsbygden 1 läkare för 100.000 invånare. Han berättade vidare att av alla länder i världen har Marocko den högsta barndödlighetsprocenten.

Mme Baya Allaouchiche från Algeriet påvisade hur kolonialismen i hennes land är förknippad med ett system av förtryck, terror och krig. Om det sociala tillståndet berättade hon:

"Beträffande undervisningen — 1.700.000 algeriska barn har inte möjlighet till skolgång; mer än 90 % av befolkningen är analfabeter. Arabiskan, det egna modersmålet, är förbjudet av de utländska förtryckarna; den mohammedanska religionen är förföljd; det finns en stor brist på läkare, för invånarna i Sidi Boucid finns endast en läkare för 120.000 människor."

De koloniala folkens representanter kom till kongressen, för att citera Giuseppe Nitti: *"inte som offer utan som anklagare. Ni har vårt fulla stöd, ty ingen fred kan säkras så länge det finns undertryckta folk"*, löd Nittis förklaring till de koloniala och underkuvade folken som i Folkens Fredskongress mötte en mäktig våg av solidaritet.

Även de Latin-Amerikanska ländernas delegater framhävde starkt sina länders önskan att bli befriade från den amerikanska inblandningen. Det var ett uttryck för dessa stämningar bland folket, berättade general Jara från Mexiko, "när vårt land nyligen avtog en hänvändelse om en militär pakt mellan USA och Mexiko".

**Tidningen Vi kvinnor
i demokratiskt världsförbund**
Utgivare: Andrea Andreen
Köpmantorget 2, Stockholm

Redaktionskommitté:
Gunhild Tegen, Valborg Svensson.

Utkommer med nio nr per år.
Prenumerationspris per år: Kr. 4: —.
Lösnummer 50 öre (kommissionärer antagas).
Postgiro 51323, Box 18073, Stockholm 18.
Svenska Kvinnors Vänsterförbund.

*

Förbundsstyrelsens lokaler är belägna i
Kungsgatan 79, Stockholm. Tel. 53 19 61.

UR INNEHÄLLET:

ELISABETH TAMM: Vem skall börja?	2
MARGIT LINDSTRÖM: Inför 8 mars	2
INA MÖLLER: Lika lön för lika arbete	3
GÖSTA CARLBERG: Dikt	4
EBBA KOLARE: Novell	5
EMILIA FOGELKLOU, Helgon och Häxor	8
EN KOREAN OM KOREA	9
REPLIK, FRAGESPALT m. m.	10
FÖLJETONG	